

**Y. Mimar Emrah ACAR'ın
Doktora Tez Çalışmasına İlişkin Rapor
18 Nisan 2005**

A. BİÇİME İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmanın Bölümleri

Aday tarafından hazırlanarak değerlendirmeye sunulan doktora tez çalışması 10 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm'de, çalışmanın arka planı, problemin tanımı ve amacı ile kapsam ve hedef kitlesine yer verilmiştir
2. Bölüm'de, KOBİ'lerin genel olarak ekonomi içindeki yeri üzerinde durulmaktadır.
3. Bölüm'de, KOBİ'lerin inşaat sektöründeki konumu ele alınmıştır.
4. Bölüm'de, "yenilik - innovation" konusu genel olarak yönetim bilimleri açısından ele alınmaktadır.
5. Bölüm'de İnşaat sektörü bağlamında "yenilik" konusu ele alınmakta; yenilik kavramının bu sektördeki organizasyonel ve teknolojik bağlamdaki anlam ve yeri açıklanmaktadır.
6. Bölüm'de, araştırmada izlenen yöntem ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.
7. Bölüm'de, çalışma kapsamında incelenen vak'aların sunumu yapılmaktadır.
8. Bölüm'de, gerçekleştirilen çalışmanın teknolojik yeniliklerin inşaat KOBİ'lerine yaygınlaşmasını etkileyen faktörlere ilişkin bulgular ortaya konmaktadır.
9. Bölüm'de elde edilen bulgular, uluslararası literatürde yer alan çalışmaların bulguları ile karşılaştırılarak tartışılmaktadır.
10. Bölüm'de araştırmanın sonuçlarına ve önerilere yer verilmiştir.

2. Çalışmada Ele Alınan Problem

Çalışma kapsamında ele alınan problem, yeterince net ifade edilmemiş olsa da; incelenen metinden anlaşıldığı kadarıyla "*ülkemizde bina üretiminin büyük bir*

bölümünü gerçekleştiren KOBİ niteliğindeki kuruluşların, yenilikleri benimsemesinde etkili olan faktörlerin belirlenmemiş olmasından dolayı, bu konuda geliştirilecek teknoloji difüzyonu ve uygulama araçlarına ilişkin politikaların oluşturulmasında yaşanan güçlükler” olarak algılanmıştır.

3. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Çalışmanın 4. Bölümü’nde genel anlamda “yenilik” konusundaki çalışmalar ele alınarak konunun inşaat sektörü dışındaki boyutları uluslararası literatürdeki çalışmalar referans verilerek derinlemesine incelenmiştir. Özellikle çalışmanın 5. Bölümü’nde, inşaat sektörü bağlamında ele alınan problemin çeşitli boyutları üzerinde gerçekleştirilen çalışmaları içeren literatürün ayrıntılı olarak incelendiği anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili olarak, yurtiçindeki az sayıda çalışmanın varlığına işaret edilerek, ülkemizdeki inşaat sektörü ve bu sektördeki KOBİ niteliğindeki firmalar açısından belirtilen problemin çözümüne yönelik olarak ortaya konan çalışmaların yetersizliği ve bu alandaki literatürün eksikliği vurgulanarak, bu çalışmaya neden ihtiyaç duyulduğu açıkça ortaya konmuştur.

4. Çalışmanın Hedef ve Amaçları

Çalışmanın hedefi aday tarafından, “inşaat sektöründeki teknolojik yeniliklerin yaygınlaşmasına/benimsenmesine ilişkin sürecin nasıl işlediğini; bu süreci etkileyen faktörleri anlaşılabilir bir çerçevede deşifre ederek sektörün yenilik literatürüne katkıda bulunmaktır” şeklinde ifade edilmektedir. Bu hedefe ulaşmak için atılacak adımları içeren amaçlar (objectives), çalışmanın 6. Bölümü olan “Araştırmanın Tasarımı” başlığı altında gereken açıklıkta verilmiştir.

5. Çalışmada İzlenen Yöntem

Belirlenen problemin çözümüne yönelik olarak “kalitatif - nitel” bir yöntem olarak “çoklu vak’a etüdü - multiple case study”nin seçilmiş olduğu; seçilen yöntemin çalışmadaki önem ve ağırlığı nedeniyle ayrı bir başlık altında ve çoklukla uygulanan/yaygın olarak bilinen “kantitatif - nicel” yöntemlerin tercih edildiği çalışmalardan farklı olarak, daha ayrıntılı şekilde ele alındığı ve aktarıldığı görülmüştür.

6. Çalışmanın Kapsam ve Sınırları

Çalışmanın giriş bölümünde, “1.5 Tezin Kapsamı” başlığı altında, çalışmanın *teknolojik ürün ve süreç yenilikleri* ile ilgilendiği, KOBİ niteliğindeki firmaları ele aldığı, yalnızca genel yüklenici niteliğindeki KOBİ’lerle sınırlı olduğu, coğrafi açıdan İstanbul’daki firmalarla ve dönem olarak 1990 sonrasının gelişmeleri ile sınırlı tutulduğu ifade edilerek, çalışmanın kapsam ve sınırları net olarak ortaya konmuştur.

7. Çalışmada Yararlanılan Kaynaklar ve Referansların Yeterliliği

Çalışma kapsamında, hemen tüm bölümlerde gerek çalışmaya ilişkin teorik altyapının kurulmasında, gerekse yönetime ilişkin olarak ihtiyaç duyulan literatürün son derece ayrıntılı, amaca uygun ve yeterli biçimde incelendiği, içselleştirildiği ve aktarıldığı gözlenmiştir. Gereken noktalarda referansların yanısıra işlevsel biçimde yer verilen dipnotlar ile metnin akışı bozulmadan anlatım desteklenmiştir.

Toplam 169 referansın 62 tanesinin 2000 yılı ve sonrasında yayınlanmış görece yeni kaynaklara ait olduğu tesbit edilmiştir. Referansların kapsamında yurtdışı çalışmaların yanısıra, yurtiçinde gerçekleştirilmiş, az sayıda da olsa, belirli çalışmalara erişildiği; ülkemizdeki konuyla ilgili kurum ve kuruluşların bilgilerine ulaşıldığı anlaşılmaktadır.

B. ÖZE İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmada Ele Alınan Problemin Literatürdeki Yeri Ve Önemi

Küresel ölçekte giderek artan rekabetin, ulusal sınırlar içindeki etkilerinin belirlenmesi; ülkemizdeki gibi diğer ülkelerde de inşaat sektöründeki firmaların %90’ın üzerindeki bölümünü oluşturan KOBİ niteliğindeki firmaların, sınırların ortadan kalkmaya başladığı bu rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmeleri, ulusal ekonomiye verdikleri desteğin artması ve performanslarının başarısı, yeni teknolojileri benimsemeleri ile doğru orantılı bir nitelik arz etmektedir. Bu önemin farkında olan araştırmacılar uluslararası literatürde giderek artan bir biçimde “yenilik - innovation” konusunu ele almaktadırlar.

Çalışma, bu açıdan uluslararası literatürde önem kazanan bir alanı ve bu alanda geçerli bir problemi ele alarak, bu probleme ilişkin literatüre katkı yapmayı amaçlamaktadır.

2. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Çalışma kapsamında da belirtildiği gibi, ele alınan problemin çeşitli yönlerine ilişkin olarak uluslararası düzeyde çok sayıda; ulusal düzeyde ise az sayıda çalışma yapılmıştır. Bu açıdan, ulusal ölçekte inşaat sektörümüzün, ele alınan problem açısından karakteristiklerini ortaya koymaya yönelik literatürde ciddi bir eksiklik olduğu açıktır. Çalışma, bu yönüyle önemli bir eksikliğin giderilmesine katkıda bulunacak niteliktedir.

3. Çalışmanın Özgünlüğü

Ortaya konan çalışma, görece yeni bir alanda yer alan bir probleme odaklanmış olmasına karşın, uluslararası literatürde benzer konularda yapılmış çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Çeşitli yönleriyle bu çalışma, diğerlerinde ele alınan problemi ele almakta olup, bu açıdan bir özgünlük değerlendirmesi yapmak yanlış olur; çünkü problemin çözümüne ilişkin yerel/ulusal karakteristikler ile küresel ölçekteki çeşitli çalışmalarda elde edilebilen bulguların örtüşüp örtüşmediğinin belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu probleme ilişkin bulguların, küresel ölçekteki araştırmalardan elde edilenlerle benzerlik gösterip göstermeyeceği bilinmemektedir ve bu açıdan ele alındığında ülkemizdeki KOBİ'lerin "yeniliklerin yayılması" açısından davranış kalıplarının bilindiği/kestirilebildiği söylenemez. Çalışma bu yönüyle özgündür ve değerlidir.

Çalışmanın bir diğer yönü ise yöntem açısından tercih edilen kalitatif yaklaşımların ve vak'a etüdü yönteminin yapım yönetimi literatüründe sıkça kullanılmayan bir yöntem oluşudur. Bu tür bir yöntemin, yapım yönetimi alanındaki bir problemin çözümüne yönelik olarak da ayrıntılı olarak tanımlanmış ve uygulanmış olması, bundan sonraki çalışmalara da yol gösterecek niteliktedir. Çalışma, yöntem konusundaki seçimi; seçtiği yöntemi cesaretle ve gerektiği gibi uygulaması ile de özgün ve başarılıdır.

4. Çalışmada İzlenen Yöntemin Tutarlılığı ve Uygunluğu

Kalitatif bir yöntem olarak "vak'a etüdü" yaklaşımı, yeniliklerin inşaat sektöründeki KOBİ niteliğindeki firmalarda nasıl yayıldığını analiz edebilmek ve açıklayabilmek açısından kantitatif yöntemlerin yetersiz kaldığı noktaları da ortaya koyabilecek bir yaklaşım olmakla birlikte; tek başına uygulandığında diğerlerinin sahip olduğu aynı eksikliği içermektedir. Bu açıdan, elde edilen sonuçların izleyen çalışmalarda kantitatif yöntemlerle desteklenmesinde fayda görülmektedir.

Ancak, yine de seçilen yöntemin kendi içinde tutarlı, başarılı ve eksiksiz biçimde uygulandığı görülmektedir.

5. Çalışmanın Bilime ve Uygulamaya Katkısı

Gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları, bu alandaki bilgi eksikliğini tümüyle ortadan kaldırmaya yetmese de önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir. KOBİ'lerin ulusal üretimdeki etkinliklerinin nasıl artırılabilirliğinin çeşitli ulusal kurum ve kuruluşlar tarafından ciddi biçimde sorgulandığı ve çareler arandığı bir dönemde bu ve benzeri çalışmaların yol gösterici olacağı açıktır. Ulusal düzeyde inşaat sektöründeki performansın geliştirilmesine ve rekabet edebilirliğin artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesinde yine bu çalışmaların önemli katkısı olacağı söylenebilir.

SONUÇ

İncelenen çalışma, ana hatlarıyla gerek biçimsel, gerekse öz açısından bir doktora tezinin temel özelliklerini içermektedir. Kapsamlı bir literatür araştırması yapılmış ve konular derinliğine incelenmiştir. Tezin orijinalitesini sağlayacak ana fikir ve bunun doğrultusunda ortaya konan yöntem ve bulgular özgündür.

Bu çalışmanın ürün (tez) açısından gözlemlenen başarısının yanısıra, belki bundan da önemli olan yönünün vurgulanması gerekir: araştırmacının bilimsel bir çalışmayı tüm yönleriyle başarılı bir şekilde gerçekleştirebilecek bir formasyonu edinmiş olduğu, gerek çalışmayı takdimi, gerekse tez çalışması süresince görüşmelerin gerçekleştiği tez izleme komitesi toplantıları kapsamında açıkça gözlenmiştir.

Bu analiz sonucunda varılan nihai görüş, bu çalışmanın mevcut haliyle doktora tezi olarak **KABUL EDİLEBİLİR** olduğudur.